

**WEWNĘTRZSZKOLNY
SYSTEM DORADZTWA
ZAWODOWEGO**

SZKOŁA PODSTAWOWA

im. Powstańców Styczniowych w Chruślinie

Rok szkolny 2018/2019

I. Wprowadzenie

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego opracowany dla potrzeb Szkoły Podstawowej im. Powstańców Styczniowych w Chruślinie obejmuje ogół działań podejmowanych przez pracowników w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia. Stanowi element procesu wychowawczego i jest włączony do statutu szkoły.

Funkcjonują liczne koncepcje rozwoju zawodowego, zgodnie z którymi wybór zawodu lub ścieżki kształcenia nigdy nie jest jednorazowym aktem. Dokonuje się on w obrębie procesu rozwoju i uczenia się, któremu podporządkowane są wszystkie przypadki zachowania zawodowego.

Strategia uczenia się przez całe życie zakłada, że życie wymaga umiejętności podejmowania ważnych decyzji – zaczynając od wyboru szkoły ponadpodstawowej, kierunku studiów, poprzez decyzję o wyborze miejsca pracy, sposobie podnoszenia swoich kwalifikacji, aż do ewentualnych decyzji o zmianie zawodu. Umiejętności te kształtuje się już od najmłodszych lat, począwszy od zajęć przedszkolnych. W związku z tym wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego zawiera treści do realizacji dla dzieci z oddziałów przedszkolnych (tzw. preorientacja zawodowa), uczniów z klas I – VI (orientacja zawodowa) i uczniów klas VII – VIII (doradztwo zawodowe). Dokument ten obejmuje celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym zaplanowane na cały cykl kształcenia, dla których zostali określone adresaci, realizatorzy oraz partnerzy. Treści programowe, metody i formy składają się na spójny system realizacji doradztwa zawodowego, który powinien zapewnić uczniom wsparcie szkoły w zakresie podejmowania świadomych wyborów edukacyjnych i zawodowych.

II. Podstawa prawna realizacji programu:

- *Rozporządzenie MEN w sprawie doradztwa zawodowego z dnia 24.05.2018 r.*
- *Rozporządzenie MEN z dnia 16.08.2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego,*
- *Rozporządzenie MEN w sprawie zasad udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach z dnia 9.08.2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1591),*
- *Rozporządzenie MEN z dnia 9.08.2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych,*

- niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1578),*
- *Rozporządzenie MEN z dnia 28.03.2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2017 r., poz. 703),*
  - *Rozporządzenie MEN z dnia 13.06.2003 r. w sprawie rodzajów, organizacji oraz sposobu działania publicznych placówek kształcenia ustawicznego, w tym publicznych ośrodków dokształcania i doskonalenia zawodowego (Dz. U. z 2003 r. nr 132 poz. 1225),*
  - *Ustawa z dnia 14.12.2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 94),*
  - *Podstawa programowa kształcenia ogólnego z dnia 14.02.2017 r.,*
  - *Rozporządzenie MEN z dnia 21.05.2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół wprowadzają funkcjonowanie wewnętrznego systemu doradztwa zawodowego, realizowanego we współpracy z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi,*

III. Cele ogólne:

1. Wspieranie uczniów i słuchaczy w procesie podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych,
2. Zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień,
3. Kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji,
4. Wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy.

IV. Zasoby:

- sale wyposażone w rzutniki multimedialne oraz tablice interaktywne,
- programy komputerowe,
- biblioteka szkolna,
- materiały psychoedukacyjne (literatura, gry edukacyjne np. ScotieGo),
- szkolny doradca zawodowy,
- nauczyciele wos-u, wychowawcy, nauczyciele przedmiotów.

V. Adresaci:

- uczniowie,
- rodzice/opiekunowie,
- nauczyciele.

VI. Osoby odpowiedzialne za realizację programu doradztwa zawodowego.

Dyrektor szkoły, szkolny doradca zawodowy, nauczyciel – bibliotekarz, nauczyciele, wychowawcy.

VII. Współpraca:

- a) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Opolu Lubelskim,
- b) Powiatowy Urząd Pracy w Opolu Lubelskim,
- c) Biblioteka szkolna,
- d) inne szkoły,
- e) przedsiębiorcy i pracodawcy.

VIII. Metody i formy pracy:

- pogadanki,
- warsztaty,
- spotkania z przedstawicielami zawodów,
- wycieczki zawodoznawcze i tematyczne,
- tworzenie portfolio,
- dni otwarte szkół,
- gazetki,
- konkursy,
- ankiety,
- filmy,
- wykłady,
- konsultacje indywidualne,
- praca w grupach, prezentacje multimedialne,
- prelekcje,
- gry zabawy dydaktyczne.

IX. Przewidywane rezultaty

Uczeń po zrealizowaniu działań potrafi:

- dokonać adekwatnej samooceny,
- rozpoznać swoje mocne i słabe strony,
- wymienić zdolności, zainteresowania i umiejętności,
- racjonalnie planować ścieżkę edukacyjno – zawodową,
- dostosować się do zmian,
- analizować źródła informacji edukacyjno – zawodowej,
- wybrać szkołę ponadpodstawową zgodną z jego zainteresowaniami,
- współpracować w zespole, sporządzić CV i list motywacyjny, skutecznie zaprezentować się,
- zachować się asertywnie,
- dopasować kompetencje do zawodu,
- sprawnie się komunikować,
- przewidzieć skutki działań.

Rodzice po realizacji programu wiedzą jak wspierać dziecko w planach ścieżki edukacyjno-zawodowej

X. Działania

DZIAŁANIE	ODPOWIEDZIALNI	TERMIN REALIZACJI
1. Opracowanie WSDZ	Szkolny doradca zawodowy	IX-X 2018 r.
2. Kącik literatury zawodowej	Dyrektor, J. Mróz - bibliotekarz	Cały rok
3. Pogadanki i prelekcje dla rodziców	wychowawcy	II semestr
4. Przygotowanie tablicy zawodowej	Szkolny doradca zawodowy	Cały rok
5. Realizacja autorskiego programu „Kurs na	Szkolny doradca zawodowy	II semestr

przyszłość” w kl. VII i VIII		
6. Przeprowadzenie zajęć na temat „Moje mocne i słabe strony”	wychowawcy	I i II semestr
7. Wycieczki tematyczne	nauczyciele	Cały rok

XI. Programy preorientacji zawodowej dla oddziałów przedszkolnych, orientacji zawodowej dla klas I-VI szkoły podstawowej i doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII.

1. Program preorientacji zawodowej dla oddziałów przedszkolnych.

a) Cel ogólny preorientacji zawodowej

Celem preorientacji zawodowej jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami najbliższymi ich otoczeniu, kształtowanie postawy pracy i motywacji do działania, pobudzanie i rozwijanie zainteresowań dzieci oraz stymulowanie ich pro-zawodowych marzeń.

b) Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia dzieci

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – jednolitych z obszarami wszystkich programów zestawu – które wyznaczają treści programowe orientacji zawodowej.

- 1. Poznawanie własnych zasobów**, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
- 2. Świat zawodów i rynek pracy**, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
- 3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
- 4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych**, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe programu

Kończąc wychowanie przedszkolne i rozpoczynając naukę w szkole, w obszarach:

1. **POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW** – dziecko:
  - 1.1 określa, co lubi robić;
  - 1.2 podaje przykłady różnych zainteresowań;
  - 1.3 określa, co robi dobrze;
  - 1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych;
  - 1.5 opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.
2. **ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY** – dziecko:
  - 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
  - 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i te, które wzbudziły jego zainteresowanie oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
  - 2.3 opisuje różne funkcje pracy wykonywanej przez człowieka na wybranych przykładach;

- 2.4 wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których uczestniczy (zakupy, koncert, poczta,...);
  - 2.5 wskazuje związki pomiędzy zainteresowaniami a pracą zawodową na wybranym przez siebie przykładzie;
  - 2.6 podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.
3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – dziecko:
    - 3.1 nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
    - 3.2 nazywa czynności, których lubi się uczyć.
  4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – dziecko:
    - 4.1 opowiada, kim chciałoby zostać;
    - 4.2 na miarę swoich możliwości planuje własne działania (lub działania grupy) poprzez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;
    - 4.3 podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach (indywidualnie i w ramach grupy).

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego, uwzględniają najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły i cele wychowania przedszkolnego.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu preorientacji zawodowej są spójne z celami orientacji zawodowej (klasy I–III i klasy IV–VI szkoły podstawowej) i doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej oraz w szkołach ponadpodstawowych.

c) Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- a. podczas zajęć wychowania przedszkolnego (w ramach realizacji podstawy programowej);
- b. podczas działań, które wynikają z rozporządzenia w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a które prowadzone są przez nauczycieli i specjalistów;
- c. podczas innych działań związanych z preorientacją zawodową realizowanych w przedszkolu i poza nim (np. Talent Show, spotkania z pasjonatami i przedstawicielami różnych zawodów, wycieczki do zakładów pracy).

W realizację programu preorientacji zawodowej powinno zostać włączone otoczenie społeczno -gospodarcze, w szczególności rodzice oraz przedstawiciele zakładów pracy i pracodawców, a także instytucji edukacyjnych oraz instytucji działających na rynku pracy.

Preorientacja zawodowa powinna być ukierunkowana na kształtowanie:

- a. proaktywnych postaw dzieci wobec pracy i edukacji ze zwróceniem uwagi na zasady etyki pracy jako fundamentu aktywności zawodowej;
- b. sprawczości, tj. przekonania, że są podmiotami własnych działań i są zdolni do wprowadzania zmian w swoim bliższym i dalszym otoczeniu;
- c. samodzielności i samoobsługi oraz kształtowanie takich cech jak utrzymanie ładu, doprowadzanie podejmowanych prac do końca i porządkowanie miejsca pracy;
- d. szacunku do pracy innych;
- e. umiejętności współdziałania.

Działania realizowane w ramach preorientacji zawodowej powinny wspierać eliminowanie stereotypów dotyczących ról społecznych i zawodowych.

Preorientacja zawodowa powinna być stałą perspektywą prowadzenia wychowania przedszkolnego w ciągu dnia, w trakcie swobodnych zajęć dzieci w kąciach tematycznych oraz w czasie zajęć dotyczących poznawania zawodów najbliższych dziecku. W czasie zajęć dzieci powinny poszerzać świadomość dotyczącą świata zawodów z wykorzystaniem prostych zabaw, np. „Kto to zrobił?” (dzieci wspólnie z nauczycielem identyfikują osoby i zawody, „Jedziemy autobusem” (Kto prowadzi? Kto wyprodukował...? Kto posprzątał...?), memo (dopasowywanie atrybutów do zawodów).

2. Program orientacji zawodowej dla klas I-III szkoły podstawowej.

a) Cel ogólny orientacji zawodowej

Celem orientacji zawodowej w klasach I–III szkoły podstawowej jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

b) Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia dzieci

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – jednolitych z obszarami wszystkich programów zestawu – które wyznaczają treści programowe orientacji zawodowej:

1. **Poznanie własnych zasobów**, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
2. **Świat zawodów i rynek pracy**, m.in.: poznanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
3. **Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
4. **Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych**, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe programu

W obszarach:

1. POZNANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – uczeń:
  - 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
  - 1.2 prezentuje swoje zainteresowania na forum;
  - 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
  - 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
  - 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.
2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – uczeń:
  - 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
  - 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;

- 2.3 opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka (na wybranych przykładach);
  - 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
  - 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
  - 2.6 posługuje się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.
3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – uczeń:
    - 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
    - 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
    - 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.
  4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – uczeń:
    - 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
    - 4.2 planuje swoje działania (lub działania grupy), wskazując na podstawowe czynności/zadania niezbędne do realizacji celu;
    - 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego, uwzględniają najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły i cele edukacji wczesnoszkolnej.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu orientacji zawodowej dla klas I–III są spójne z celami preorientacji zawodowej w oddziałach przedszkolnych, orientacji zawodowej w klasach IV–VI szkoły podstawowej oraz doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej i w szkołach ponadpodstawowych.

c) Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- a. podczas zajęć edukacji wczesnoszkolnej (w ramach realizacji podstawy programowej);
- b. podczas:
  - zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
  - wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych;
- c. podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (np. Dzień Talentów, spotkania z pasjonatami i przedstawicielami różnych zawodów, wycieczki zawodoznawcze do przedsiębiorstw, instytucji publicznych).

3. Program orientacji zawodowej dla klas IV-VI szkoły podstawowej.

a) Cel ogólny orientacji zawodowej

Celem orientacji zawodowej w klasach IV–VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

b) Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia dzieci

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – jednolitych z obszarami wszystkich programów zestawu – które jednocześnie wyznaczają treści programowe orientacji zawodowej:

- 1. Poznawanie własnych zasobów**, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron, jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
- 2. Świat zawodów i rynek pracy**, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
- 3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
- 4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych**, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe programu

W obszarach:

- 1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – uczeń:**
  - 1.1 określa własne zainteresowania, zdolności i uzdolnienia oraz kompetencje;
  - 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
  - 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
  - 1.4 prezentuje swoje zainteresowania/uzdolnienia na forum z zamiarem zaciekawienia odbiorców.
- 2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – uczeń:**

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady dla poszczególnych grup, opisuje różne drogi dojścia do nich oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
  - 2.2 opisuje, czym jest praca i jej znaczenie w życiu człowieka;
  - 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
  - 2.4 posługuje się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
  - 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.
3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – uczeń:
    - 3.1 wskazuje na różne sposoby zdobywania wiedzy (korzystając ze znanych mu przykładów) oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
    - 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
    - 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.
  4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – uczeń:
    - 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjnych i zawodowych;
    - 4.2 planuje swoje działania (lub działania grupy), wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
    - 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio, jak i pośrednio (otoczenie) z jego osobą.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego, uwzględniają najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu orientacji zawodowej dla klas IV–VI są spójne z celami preorientacji zawodowej (przedszkole), orientacji zawodowej (klasy I–III szkoły podstawowej) i doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej oraz w szkołach ponadpodstawowych.

c) Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

a. podczas

- zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych;

b. podczas innych działań doradczych realizowanych w szkole (np. projekty edukacyjne) lub poza nią (np. spotkania z przedstawicielami zawodów, udział w wycieczkach zawodoznawczych w zakładach pracy). Dzięki tym wizytom uczniowie mają możliwość bezpośredniego kontaktu z przedstawicielami zawodów/specjalności, przez co stają się otwarci i zorientowani na rynek pracy i pracodawców oraz mogą odnieść wymagania danego zawodu do swoich potrzeb i możliwości

4. Program orientacji zawodowej dla klas VII-VIII szkoły podstawowej.

a) Cel ogólny doradztwa zawodowego

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania, przy wsparciu doradczym, decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

b) Treści programowe oraz cele szczegółowe – osiągnięcia dzieci

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – jednolitych z obszarami wszystkich programów zestawu – które jednocześnie wyznaczają treści programowe doradztwa zawodowego:

- 1. Poznawanie własnych zasobów**, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
- 2. Świat zawodów i rynek pracy**, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
- 3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
- 4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych**, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocowego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe programu

W obszarach:

- 1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – uczeń:**
  - 1.1 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia);
  - 1.2 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autodiagnozy, ocen innych osób i innych źródeł;
  - 1.3 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
  - 1.4 charakteryzuje wartości z uwzględnieniem wartości pracy i etyki zawodowej;
  - 1.5 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – uczeń:
  - 2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając składowe ich opisów, w tym dróg ich zdobywania;
  - 2.2 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy;
  - 2.3 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
  - 2.4 dokonuje autoprezentacji;
  - 2.5 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
  - 2.6 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy.
3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – uczeń:
  - 3.1 analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
  - 3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych własnych zasobów;
  - 3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej w Polsce;
  - 3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.
4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – uczeń:
  - 4.1 planuje ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów;
  - 4.2 podejmuje decyzje o dalszej drodze edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym,
  - 4.3 określa marzenia, cele i plany edukacyjno-zawodowe na bazie własnych zasobów;
  - 4.4 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie kariery i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego w szkole podstawowej. Uwzględniają wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły i cele edukacji poszczególnych przedmiotów, m.in. wiedzy o społeczeństwie oraz wychowania do życia w rodzinie, co umożliwia realizowanie programu zarówno podczas zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, jak i na zajęciach z wychowawcą, lekcjach przedmiotowych oraz na dodatkowych zajęciach edukacyjnych w tym innych zajęciach obejmujących wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu – w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu doradztwa zawodowego dla klas VII–VIII szkoły podstawowej są spójne z celami preorientacji zawodowej (przedszkole), orientacji zawodowej (klas I–VI szkoły podstawowej) i doradztwa zawodowego w szkołach ponadpodstawowych.

c) Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- a. podczas wynikających z ramowych planów nauczania grupowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, które są prowadzone przez doradcę zawodowego;
- b. podczas:
  - zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
  - wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami; prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli);
- c. podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (np. minitargi edukacyjne, projekty edukacyjne, konkursy zawodoznawcze) lub poza nią (np. udział w targach edukacyjnych, festiwal zawodów, udział w wizytach zawodoznawczych w zakładach pracy). Dzięki tym wizytom uczniowie mają możliwość bezpośredniego kontaktu z przedstawicielami zawodów/specjalności, a dzięki temu stają się otwarci i zorientowani na rynek pracy oraz pracodawców oraz mogą odnieść wymagania danego zawodu do swoich potrzeb i możliwości.

XII. Ewaluacja programu

Celem ewaluacji programu jest systematyczne dostosowywanie do potrzeb i możliwości uczniów, potrzeb szkoły i lokalnego rynku pracy.

Do ewaluacji programu wykorzystane zostaną:

- ankiety skierowane do uczniów
- ankiety skierowane do nauczycieli
- analiza dokumentacji szkoły.

XIII. Spis treści

I. Wprowadzenie	2
II. Podstawa prawna realizacji programu:.....	2
III. Cele ogólne:.....	3
IV. Zasoby:	3
V. Adresaci:.....	4
VI. Osoby odpowiedzialne za realizację programu doradztwa zawodowego.	4
VII. Współpraca:.....	4
VIII. Metody i formy pracy:.....	4
IX. Przewidywane rezultaty	5
X. Działania	5
XI. Programy preorientacji zawodowej dla oddziałów przedszkolnych, orientacji zawodowej dla klas I-VI szkoły podstawowej i doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII.	6
1. Program preorientacji zawodowej dla oddziałów przedszkolnych.....	7
2. Program orientacji zawodowej dla klas I-III szkoły podstawowej.....	10
3. Program orientacji zawodowej dla klas IV-VI szkoły podstawowej.	12
4. Program orientacji zawodowej dla klas VII-VIII szkoły podstawowej.	14
XII. Ewaluacja programu.....	16
XIII. Spis treści.....	17